EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2026.7.16.
COM(2026) 373 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendeletnek a 118. cikkben előírt, a 2020 és 2024 közötti időszak vonatkozásában történő alkalmazásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendeletnek a 118. cikkben előírt, a 2020 és 2024 közötti időszak vonatkozásában történő alkalmazásáról

1. Bevezetés és háttér

Az 1224/2009/EK tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: ellenőrzési rendelet) a közös halászati politika[2] szabályainak betartását biztosító uniós halászati ellenőrzési rendszerről rendelkezik. A jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászatról szóló rendelettel[3] és a külső vizeken halászó flották fenntartható kezeléséről szóló rendelettel[4] együtt az ellenőrzési rendelet globális és integrált szemléletű ellenőrzésre, vizsgálatra és végrehajtásra vonatkozó szabályokat és intézkedéseket állapít meg. Az ellenőrzési rendelet a közös halászati politika egyik alappillére, amely átfogó eszközkészletet ad annak biztosítására, hogy végrehajtása teljes körű és hatékony legyen.

A halászati ellenőrzési rendszer irányításáért és végrehajtásáért az EU-ban a tagállamok, az Európai Bizottság, az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA)[5] és a kereskedelmi szereplők felelősek. Az ellenőrzési rendelet a halászati tevékenységek teljes láncolatára vonatkozik, a hálótól a tányérig.

Ez a dokumentum a Bizottság azon jogi kötelezettségének tesz eleget, hogy ötévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az ellenőrzési rendelet tagállamokban történő alkalmazásáról (az ellenőrzési rendelet 118. cikkének (2) bekezdése).

2017-ben és 2021-ben a Bizottság elfogadta az ellenőrzési rendelet végrehajtásáról és értékeléséről szóló jelentéseket, amelyek a 2010–2014-es és a 2015–2019-es ötéves időszakokra vonatkoznak[6]. A jelentések rámutattak, hogy az ellenőrzési rendelet alapvető a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez, valamint a védelmi és gazdálkodási intézkedések végrehajtásához. Az ellenőrzési rendelet elveinek és rendelkezéseinek célja az volt, hogy megoldást nyújtsanak azokra a problémákra, amelyek a múltban a halászati szabályok nem megfelelő betartásához és a kiterjedt túlhalászáshoz vezettek. A Bizottság által végzett átvilágítások és vizsgálatok azonban jelentős hiányosságokat tártak fel az alapvető uniós szabályok végrehajtása terén. Ezek a hiányosságok veszélyeztethetik a közös halászati politika hosszú távú célkitűzéseinek elérését. Ezenkívül, bár az ellenőrzési rendelet hozzájárult mind a halászati ellenőrzési rendszer, mind a közös halászati politika szabályainak való megfelelés javításához, az nem volt teljes mértékben célravezető (lásd a 3.1. szakaszt). A feltárt hiányosságok orvoslása elősegítése érdekében a Bizottság javaslatot fogadott el az uniós

1 HL L 343., 2009.12.22., 1. o.

2 HL L 354., 2013.12.28., 22. o.

3 HL L 286., 2008.10.29., 1. o.

4 HL L 347., 2017.12.28., 81. o.

5 https://www.efca.europa.eu.

6 COM(2017) 192 final, COM(2021) 316 final.

halászati ellenőrzési rendszer felülvizsgálata céljából[7]. A módosító rendeletet 2023-ban fogadták el[8] (a továbbiakban: felülvizsgált ellenőrzési rendelet). A 2023. évi felülvizsgálat által bevezetett módosítások közül sok csak 2026 januárjától alkalmazandó, ezért azokat e jelentéstételi gyakorlat során nem veszik figyelembe. A felülvizsgált ellenőrzési rendelet hatálybalépése óta a Bizottság prioritásként kezeli a szükséges másodlagos jogszabályok előkészítését és elfogadását. Erre azonban főként a jelentéstételi időszakot követően kerül sor[9].

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet elfogadása jelentős szakpolitikai fejleményt jelent a vizsgált időszak tekintetében. Kulcsfontosságú lépés a halászati gazdálkodás hatékonyabb, korszerűbb és következetesebb ellenőrzése felé. A digitális adatrögzítési rendszerek és az elektronikus távellenőrzés szélesebb körű használata révén orvosolja a fogásokra és a hajók tevékenységeire vonatkozó adatgyűjtés régóta fennálló hiányosságait, jelentősen javítva a pontosságot és az átláthatóságot, valamint egyenlő versenyfeltételeket teremtve. A felülvizsgált keret célja a digitalizáció révén a kirakodási kötelezettség végrehajtásának megerősítése és a természetvédelmi célkitűzéseknek való megfelelés támogatása. Bevezette továbbá a 12 méternél kisebb teljes hosszúságú hajók és a rekreációs célú halászat strukturáltabb és digitálisabb nyomon követését digitális fogásnyilvántartási rendszerek révén, valamint javította a szankciórendszert és annak végrehajtási feltételeit a tagállamokban és azok között. Előmozdította az adminisztráció egyszerűsítését és a költségcsökkentést, különösen azáltal, hogy felváltotta a papíralapú eljárásokat digitális megoldásokkal, ami mind a hatóságok, mind a gazdasági szereplők javát szolgálja.

Ez a harmadik jelentés áttekintést nyújt az ellenőrzési rendelet alapvető rendelkezéseinek a 2020–2024-es időszakban történő alkalmazásáról. A bemutatott információk a következőkből származnak: i. a tagállamok által az ellenőrzési rendelet 118. cikke alapján bejelentett adatok[10]; ii. átvilágításokból, ellenőrzésekből és vizsgálatokból származó információk; valamint iii. a halászati ellenőrzéssel és a megfeleléssel foglalkozó szakértői csoportokban folytatott megbeszélések.

2. Az ellenőrzési rendelet tagállamok általi végrehajtása

A tagállamok felelősek a halászati ellenőrzési rendszer végrehajtásának biztosításáért. 2020–2024-ben a tagállamok tovább javították az ellenőrzési rendelet végrehajtását, bár a jelentéstételi időszakban több tagállamban jelentős hiányosságokat tártak fel, különösen a

---

7 COM(2018) 368 final.

8 (EU) 2023/2842 rendelet.

9 A hibahatártól való eltérésben részesülő kikötők jegyzékbe vételéről szóló jogi aktus kivételével: A Bizottság (EU) 2024/1474 végrehajtási rendelete (2024. május 24.) az 1224/2009/EK tanácsi rendelet 14. cikke (4) bekezdése a) pontjának a kis méretű nyílt vízi fajok halászatából, az ipari halászatból és a trópusi tonhal erszényes kerítőhálóval folytatott halászatából származó, szétválogatás nélkül kirakodott és átrakott fogások becslésekor megengedett hibahatártól való eltérés tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról.

10 A tagállamok által bejelentett adatok átfogó és részletes összefoglalása a tagállamok által az ellenőrzési rendelet 118. cikke szerint bejelentett adatok összefoglaló jelentésében található, amely az Európai Unió Kiadóhivatalában érhető el, az eredeti jelentésekkel együtt.

mérlegelésre és a fogások nyilvántartására vonatkozó alapvető rendelkezések tekintetében. Ezekkel a pontokkal az alábbiakban részletesebben foglalkozunk.

2.1. *A vizekhez és az erőforrásokhoz való hozzáférés feltételei és a flottagazdálkodás ellenőrzése*

A halászati tevékenységeknek a közös halászati politika szabályaival való összehangolása megköveteli, hogy ezeket a tevékenységeket halászati jogosítvánnyal és – bizonyos feltételek fennállása esetén – halászati engedéllyel végezzék. A jelentéstételi időszakban a tagállamok által bejelentett érvényes halászati jogosítványok teljes száma 6 %-kal, a 2020. évi 72 562-ről 68 085-re csökkent 2024-re. Ugyanebben az időszakban a tagállamok 1 669 ideiglenesen felfüggesztett és 6 368 véglegesen visszavont halászati jogosítványt jelentettek be. A halászati engedélyek száma is visszaesett: a 2020. évi 35 128 engedély 8 %-kal csökkent 2024-re (32 474), 99-et ideiglenesen felfüggesztettek, 1 664-et pedig véglegesen visszavontak.

A hatékony ellenőrzés biztosítása érdekében a tagállamoknak hajómegfigyelési rendszert (VMS) kell működtetniük. A legalább 12 méter teljes hosszúságú halászhajókat olyan eszközzel kell felszerelni, amely lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára a helyük meghatározását és az automatikus azonosításukat. A bejelentett adatok elemzése azt mutatja, hogy a 15 métert meghaladó hajók esetében a hajómegfigyelési rendszer lefedettsége 2020-ban 98 %-os volt, 2024-ben pedig kismértékben, 96 %-ra csökkent. A hajómegfigyelési rendszerrel felszerelt, 12 és 15 méter közötti teljes hosszúságú hajók száma a 2020. évi 36 %-ról 2024-ben 48 %-ra nőtt. A tagállamok arról is beszámoltak, hogy az automatikus azonosító rendszerrel (AIS) felszerelt, 15 métert meghaladó teljes hosszúságú hajók százalékos aránya a 2020. évi 80 %-ról 2024-ben 84 %-ra nőtt.

A hajómegfigyelési rendszer a halászati tevékenységek nyomon követésének és ellenőrzésének kulcsfontosságú eleme, amely magában foglalja a halászhajók helyzetének és mozgásának nyomon követésére szolgáló műholdas nyomkövető rendszerek használatát. A felülvizsgált ellenőrzési rendelet kiterjesztette a hajómegfigyelési rendszer használatát a teljes mértékben nem lefedett flottakategóriákra, és 2028-tól egyszerűsített rendszert vezetett be a 12 méter teljes hosszúságot el nem érő hajók számára. A hajók e rendkívül nagy kategóriájára vonatkozó lefedettség hiányának kezelése jelentős eredmény. A felülvizsgált ellenőrzési rendelet azt is meghatározta, hogy a hatóságoknak hogyan kell a hajómegfigyelési rendszer és más nyomonkövetési rendszerek által gyűjtött adatokat jelenteniük és felhasználniuk ellenőrzési és vizsgálati célokra.

Az uniós halászati ellenőrzési rendszerének kulcsfontosságú eleme a motorteljesítmény ellenőrzése. A motorteljesítmény és a bruttó tonnatartalom a két kapacitásmutató, amelyeket a be- és kilépési rendszeren keresztül kezelnek, és a közös halászati politika mindkettőre vonatkozóan határértékeket határoz meg. Ezért a flottakapacitás kezelése – beleértve az uniós halászflotta-nyilvántartás be- és kilépési rendszerét – e paraméterek pontos és megbízható rögzítésétől függ. Miután a 2019. évi bizottsági tanulmány[11] feltárta a tagállamok motorteljesítmény-szabályozó rendszereinek hiányosságait, a Bizottság párbeszédet kezdeményezett a tagállamokkal, beleértve a kötelezettségszegési eljárást megelőző 15 párbeszédet is. Számos tagállam fokozta a motorteljesítmény tanúsítására és ellenőrzésére vonatkozó kötelezettség teljesítésére irányuló erőfeszítéseit. A további támogatás iránti kérelmekre válaszul 2022 szeptemberében tagállami szakértőkből álló és egy külső motorteljesítmény-szakértő által támogatott technikai munkacsoportot hoztak létre a 2019. évi tanulmány következtetéseinek nyomon követése céljából. A felülvizsgált ellenőrzési rendelet

[11] Study on engine power verification by Member States – Final report (Tanulmány a motorteljesítmény tagállamok általi ellenőrzéséről – Zárójelentés), Kiadóhivatal, 2019.

orvosolja a feltárt hiányosságokat. A magas kockázati szintbe sorolt hajók motorteljesítményének folyamatos nyomon követésére vonatkozó követelmény 2028. január 10-én lép hatályba[12]. A munkacsoport műszaki előírásokat dolgozott ki, hogy segítse a tagállamokat e követelmény végrehajtásában. Ezen iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció célja, hogy segítse a tagállamokat a sikeres és időben történő végrehajtásra való felkészülésben. Mindkét, iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció nyilvánosan hozzáférhető a Bizottság Kiadóhivatalán keresztül[13], megkönnyítve a tagállamok felkészülését a 2028-ban hatályba lépő új szabályokra. A folyamatos kapcsolattartás és információmegosztás célja a készenlét és a megfelelés biztosítása.

A flottaadatok és a flottakapacitás uniós szintű nyomon követésének javítása érdekében a Bizottság uniós flottanyilvántartást[14] vezet. Ez a nyilvántartás egy olyan adatbázist tartalmaz, amely részben hozzáférhető a nyilvánosság számára.

2.2. Fogásbejelentési eszközök, mérlegelés és nyomonkövethetőség

A hatékony nyomon követés elősegítése érdekében a legalább 10 méter teljes hosszúságú uniós halászhajók kötelesek halászati naplót vezetni. A legalább 12 méter teljes hosszúságú hajók esetében a halászati naplót elektronikus formában kell vezetni (elektronikus halászati napló), bár a jelentéstételi időszakban bizonyos 12 és 15 méter közötti teljes hosszúságú hajók mentesülhettek a papíralapú halászati napló használata alól[15]. Az adatok azt mutatják, hogy a papíralapú naplók használata csökkenő tendenciát mutat. A 12 métert meghaladó teljes hosszúságú, elektronikus halászati naplóval rendelkező hajók százalékos aránya 2020-ban 94 %, 2024-ben pedig több mint 95 % volt. Az elektronikus halászati naplót használó, 10 és 12 méter közötti teljes hosszúságú hajók aránya a 2020. évi 49 %-ról 2024-ben 66 %-ra emelkedett.

A 10 méter teljes hosszúságnál rövidebb hajók fogásait mintavételi tervek, papíralapú halászati naplók vagy értékesítési bizonylatok segítségével kellett nyomon követni. Az egyes nyomonkövetési módszerek hatálya alá tartozó hajók aránya meglehetősen stabil volt a jelentéstételi időszak teljességében, és csak néhány százalékpontos eltérés volt megfigyelhető az évek során. A mintavételi tervek használata volt a leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési módszer. Az ellenőrzés ezen formái mellett az elektronikus halászati naplók használata a 2020. évi 537-ről 2024-ben 1 743-ra nőtt, ami 225 %-os növekedést jelent.

---

12 Az (EU) 2023/2842 rendelet 39a. cikke.

13 Európai Bizottság: Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság és Roos Diesel Analysis B.V., Technical guidance for the monitoring, certification and verification of engine power in EU fisheries control (Technikai iránymutatás az uniós halászati ellenőrzés motorteljesítményének nyomon követéséhez, tanúsításához és ellenőrzéséhez) – *kidolgozta a motorteljesítménnyel foglalkozó műszaki munkacsoport, a halászati ellenőrzéssel foglalkozó szakértői csoport alcsoportja*, Európai Bizottság, 2025.

Európai Bizottság: Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság és Roos Diesel Analysis B.V., Európai Bizottság, 2025, Technical specifications and guidance for the implementation of devices for the continuous monitoring of catching vessels' engine power (Műszaki előírások és iránymutatás a fogóhajók motorteljesítményének folyamatos nyomon követésére szolgáló eszközök bevezetéséhez).

14 Uniós halászflotta-nyilvántartás.

15 2026. január 10-ig a tagállamok mentességet adhatnak a 12 méter és 15 méter közötti teljes hosszúságú hajók számára, amelyek: a) kizárólag a lobogó szerinti tagállam felségvizein folytatnak tevékenységet; vagy b) az indulástól a kikötőbe való visszaérkezésig nem tartózkodnak 24 óránál tovább a tengeren.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet támogatni fogja ezt a tendenciát azáltal, hogy fokozatosan kiterjeszti az elektronikus halászati naplók használatát valamennyi hajóra, mérettől függetlenül.

A fogások pontos mérlegelése és nyilvántartása a halászati gazdálkodás alapja. A mérlegelés és a fogások nyilvántartása elengedhetetlen a tudományos adatok ellenőrzéséhez, a kvótafelhasználás nyomon követéséhez és a túlhalászás megelőzéséhez. A jelentéstételi időszakban a Bizottság több tengermedencében számos esetben ellenőrizte a mérlegelést és a fogások nyilvántartását a tagállamokban. A bizottsági értékelések megállapításai számos esetben megerősítették, hogy jelentős hiányosságok tapasztalhatók a mérlegelés és a fogások nyilvántartása terén, különösen a Balti-tengeren, az Északi-tengeren és a nyugati vizeken ejtett, szétválogatott és szétválogatás nélküli fogások esetében. E hiányosságok közül számos olyan régóta fennálló probléma, amelyet a Bizottság korábbi értékelései során azonosítottak. Bár a helyzet tagállamonként eltérő, a feltárt hiányosságok közé tartozik a nem jóváhagyott rendszerek használata mérlegelésre, az összes halászati termék mérlegelésének elmulasztása, a fogások mérlegelés előtti víztelenítésének és jégmentesítésének elmulasztása, a mérlegelés eredményeiből való nem megfelelő levonások, a hatékony ellenőrzés és végrehajtás hiánya, valamint a fogások mérlegelés utáni önkényes nyilvántartásba vétele. Ezek a hiányosságok aláássák a közös halászati politika célkitűzéseinek elérését, és egyes esetekben hozzájárulnak az állományok biológiai állapotának romlásához. A Bizottság együttműködött az érintett tagállamokkal a nyomonkövetési intézkedések megvitatása érdekében, többek között az azonosított problémák orvoslására irányuló cselekvési tervek kidolgozása révén.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet szintén segíteni fog a helyzet kezelésében. Előírja, hogy a mérlegelést engedéllyel rendelkező gazdasági szereplőknek kell elvégezniük a tagállamok által jóváhagyott rendszerek használatával. Az összes fogás kirakodáskori de szállítás előtti mintavétel, ellenőrzés és közös ellenőrzési programok révén történő mérlegelésére vonatkozó követelménytől való eltérések továbbra is érvényben maradnak, de azokat a Bizottság harmonizálni fogja másodlagos jogszabályok révén.

A nyomonkövethetőség terén elért eredmények ellenére továbbra is aggályok merülnek fel, mivel a tagállamok továbbra is különböző megoldásokat keresnek a halászati termékek nyomonkövethetőségének biztosítására. Eltérő mértékű előrelépés történt a halászati termékekre vonatkozó, régóta fennálló nyomonkövethetőségi követelmények végrehajtása terén, betartva azokat a szabályozási kereteket, amelyek célja, hogy a friss és fagyasztott termékek ellátási láncának egészében biztosítsák a termékek származásának átláthatóságát és elszámoltathatóságát. Egyes tagállamok digitális rendszereket fogadtak el a halászati termékeknek a fogási pontoktól a kiskereskedelmi értékesítésig történő nyilvántartására és nyomon követésére, ezáltal javítva a nyomonkövethetőséget és a megfelelést.

Több tagállam arról számolt be, hogy a nyomonkövethetőségi rendszereket integrálták a nemzeti halászati információs rendszerekbe, lehetővé téve a halászati termékek hatékony digitális nyomon követését. A digitális platformok lehetővé teszik az adatbevitelt az ellátási lánc minden szakaszában – a fogásokat bejelentő halászoktól kezdve a feldolgozásig és a forgalmazásig– egyedi azonosítók vagy QR-kódok használatával, az ellenőrzés céljából hozzáférhető teljes nyilvántartások vezetése érdekében.

Eközben más tagállamok olyan technológiai fejlesztéseket vezettek be, mint a mobilalkalmazások és a kifejezetten a nyomonkövethetőség javítására tervezett szoftverek használata. Ezek az eszközök megkönnyítik a halászati szereplők, az ellenőrök és a vevők közötti információmegosztást, és támogatják az ellenőrzések során végzett mélyreható nyomon követést, lehetővé téve a valós idejű jelentések előállítását az ellátási lánc integritásának biztosítása érdekében. Továbbra is vannak kihívások, különösen az ellátási lánc egészében a teljes megfelelés elérése terén, ahol a kis- és nagykereskedelmi ágazatokban szabványosításra van szükség. Egyes tagállamok vonakodnak az átfogó megfelelés érvényesítésétől mindaddig, amíg Unió-szerte el nem érik a következetességet, megjegyezve, hogy különbségek vannak a technológia alkalmazása és a szakpolitikai végrehajtás terén. A multinacionális vállalatok számára nehézséget jelent a határokon átnyúló tevékenységek összehangolása is, ami rávilágít arra, hogy harmonizált szabályozásra van szükség.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet segíteni fog a helyzet kezelésében. Fokozatosan bevezette a meglévő nyomonkövethetőségi követelmények digitalizálását, és 2029-től kiterjesztette ezeket a követelményeket a friss és fagyasztott termékekre, figyelemmel a másodlagos jogszabályok révén elfogadandó részletesebb szabályokra is.

2.3. Egyedi ellenőrzési vizsgálati programok

A Bizottság által hat uniós tengermedencére vonatkozóan elfogadott egyedi ellenőrzési és vizsgálati programokat[16] az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA) és a tagállamok nemzeti szinten hajtották végre. Az EFCA a közös alkalmazási tervek segítségével biztosította az ellenőrzési tevékenységek regionális szintű operatív koordinációját. A tagállamok és az EFCA által a közös alkalmazási tervek részeként 2020 és 2024 között végzett ellenőrzések teljes száma meghaladta a 230 000-et, és 2024-ben több mint 45 000 ellenőrzésre került sor. Ugyanebben az időszakban a feltételezett[17] jogsértések átlagos aránya 8 % volt a tengeri és a szárazföldi ellenőrzések esetében, az átlagok pedig az évek és a tengermedencék vonatkozásában 2 % és több mint 50 % között mozogtak[18]. A közös alkalmazási terv keretében végzett tengeri és szárazföldi ellenőrzések során feltárt, a szereplők által elkövetett feltételezett jogsértések nagy többsége a fogások téves bejelentéséhez és a technikai intézkedésekre vonatkozó szabályok be nem tartásához kapcsolódott. 2024-ben a gazdasági szereplők által elkövetett, a téves bejelentésekhez kapcsolódó feltételezett jogsértések a Földközi-tenger kivételével valamennyi területen a feltételezett jogsértések teljes számának több mint 40 %-át tették ki. A valóstól eltérő fogási adatok szereplők általi bejelentésével kapcsolatos jogsértések a Balti-tengeren a feltételezett jogsértések közel 80 %-át tették ki, és az Atlanti-óceán északkeleti részének „nyugati vizeire” vonatkozó közös alkalmazási tervekben elérték az 50 %-ot. A földközi-tengeri közös alkalmazási tervben a technikai intézkedésekre vonatkozó szabályok gazdasági szereplők általi be nem tartásával és a téves jelentéstétellel kapcsolatos feltételezett jogsértések az összes feltételezett jogsértés 30 %-át tették ki, míg a feltételezett jogsértések fennmaradó 70 %-a más szabályoknak való meg nem feleléshez vagy a nyomonkövethetőséghez kapcsolódott[19].

Az elmúlt években az új technológiák, például a Föld-megfigyelési technológiák használata elősegítette a halászati ellenőrzést. Az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökséggel (EMSA) való együttműködés révén az EFCA képet nyújt a Bizottságnak és a tagállami hatóságoknak (információkezelési rendszer)a tengerről, és az EFCA műholdas távérzékelést használt a hajók felderítésére, a célpontok azonosítására és más konkrét nyomonkövetési feladatokra.

2.4. A kirakodási kötelezettség ellenőrzése

A 2019 januárjában teljeskörűen hatályba lépett kirakodási kötelezettség a közös halászati politika egyik központi eleme. A fokozatos bevezetés 2015. januári kezdete óta a tagállamok kevés előrelépést tettek a kirakodási kötelezettség alkalmazásának ellenőrzése és érvényesítése terén. A Bizottság számos átvilágítást végzett a tagállamok által a kirakodási kötelezettség

---

16 Az Atlanti-óceán keleti része és a Földközi-tenger; a Fekete-tenger; a Balti-tenger; az Északi-tenger és az ICES IIa körzet; 2024-től az Atlanti-óceán északkeleti részének nyugati vizei és az Indiai-óceán.

17 A „feltételezett jogsértés” az ellenőr által feltárt és a vizsgálati jelentésben bejelentett jogsértésekre vonatkozik, mielőtt az illetékes hatóság vagy bíró határozatot hozna.

18 EFCA Annual Report for 2019.pdf.

19 Egy földközi-tengeri tagállam jelentős számú piaci ellenőrzést végzett, ami legalább részben megmagyarázza a földközi-tengeri közös alkalmazási terv és más közös alkalmazási tervek közötti különbséget.

ellenőrzésének és végrehajtásának, valamint az összes fogás pontos dokumentálásának biztosítása érdekében elfogadott intézkedések értékelése céljából. Ezen átvilágítások megállapításai (más jelentésekkel, például az EFCA által a regionális ellenőrzési szakértői csoportokkal[20] együttműködésben készített értékelő jelentésekkel és a tagállami jelentésekkel együtt) azt mutatták, hogy számos tengermedencében széles körben, jogellenesen és dokumentálatlanul dobják vissza a fogásokat. Öt tagállam ellen kötelezettségszegési eljárás indult a kirakodási kötelezettség ellenőrzésének és végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedések elfogadásának elmulasztása miatt. Ezeket a kötelezettségszegési eljárásokat 2024-ben lezárták a felülvizsgált ellenőrzési rendelet rendelkezéseinek fényében, amelyek új szabályokat vezettek be a kirakodási kötelezettség hatékony ellenőrzésének és érvényesítésének megerősítése érdekében. Ezek közé tartoznak a fogások rögzítésére és bejelentésére szolgáló továbbfejlesztett és digitalizált rendszerek, a meg nem felelés esetén alkalmazandó szigorúbb szankciórendszer, valamint a fedélzeti elektronikus távellenőrzési rendszerek – többek között a zártláncú televízió (CCTV) – 2028. január 10-ig történő kötelező telepítése. Magukban foglalhatnak más eszközöket és/vagy berendezéseket is a legalább 18 méter teljes hosszúságú fogóhajók számára, amelyek esetében nagy a kirakodási kötelezettség be nem tartásának kockázata.

Bebizonyosodott, hogy a zártláncú televíziót és érzékelőket is magában foglaló elektronikus távellenőrzés a legköltséghatékonyabb eszköz a tagállamok számára a tengeri halászati tevékenységek ellenőrzésének és végrehajtásának biztosításához. 2024-ben az EFCA a tagállamokkal együttműködve aktualizálta az elektronikus távellenőrzésre vonatkozó technikai iránymutatásait és minimumkövetelményeit[21].

A 2028-as határidő előtt a Bizottság az EFCA-val együttműködve kockázatértékelési módszertant dolgozott ki az elektronikus távellenőrzési létesítmények magas kockázatú flottaszegmenseinek meghatározására. Az elektronikus távellenőrzési rendszerek telepítésére és üzemeltetésére vonatkozó részletes szabályok és műszaki előírások kidolgozása az EFCA műszaki iránymutatásainak figyelembevételével fog történni.

2.5. Vizsgálatok és végrehajtás

A tagállamok által halászati ellenőrzésekre felhatalmazott személyek száma stabil maradt: 2020-ban 13 449 fő, 2024-ben 13 490 fő volt. Nehéz felmérni a halászati ellenőrzéssel foglalkozó személyzet létszámának tényleges növekedését, mivel az ellenőrök hatáskörei tagállamonként eltérőek[22].

A tagállamok 2020 és 2024 között összesen 367 227 ellenőrzésről számoltak be. A négy fő helyszínen végzett vizsgálatok arányát összehasonlítva megállapítható, hogy a vizsgálatok

[20] Az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal megfelelőségi értékelése.

[21] Technical guidelines and specifications for the implementation of Remote Elecctronic Monitoring (REM) in EU fisheries (Technikai iránymutatások és előírások a távoli elektronikai megfigyelés uniós halászatban történő végrehajtásához) (2019) – European Fisheries Control Agency.pdf.

[22] Számos nemzeti tisztviselő tekinthető ellenőrnek, például a szakosodott halászati ellenőrök, a rendőrök és a vámtisztviselők.

50 %-át a kikötőben/kirakodáskor, 25 %-át a tengeren, 21 %-át a piacon, 4,5 %-át pedig a szállítás során végezték el.

A tagállamok arról számoltak be, hogy 2020-ban 1 061 és 2024-ben 1 015 járőrhajót[23] használtak halászati ellenőrzésre, és a 2020–2024-es jelentéstételi időszakban összesen közel 115 000 tengeren töltött járőrnapot jelentettek, szemben a 2015–2019-es időszakban bejelentett közel 100 000 tengeri járőrnappal. A tagállamok arról is beszámoltak, hogy 2024-ig összesen 72, halászati ellenőrzésre és felügyeletre szolgáló légtérellenőrző légi járművet helyeztek üzembe, és az ötéves időszakban összesen közel 33 000 megfigyelési órát tartottak. Az új megfigyelési technológiák használata is egyre inkább elterjedt. 2024-ig hét tagállam 56 drón használatáról számolt be, ami növekedést jelent a korábbi jelentéstételhez képest, amikor 2019-ig 39 eszköz használatát jelentették be.

2020–2024-ben a tagállamok több mint 551 500, a szereplők által elkövetett feltételezett jogsértésről számoltak be. A súlyos jogsértések száma általános növekvő tendenciát mutatott: a 2020. évi 1 445-ről 2024-re 1 979-re emelkedett. Átlagosan 8 feltételezett jogsértésből körülbelül 1 vezetett megerősített jogsértéshez.

A piaci szereplők által elkövetett leggyakoribb feltételezett jogsértések a halászati naplóval és a kirakodási nyilatkozattal (26 %), a nyomonkövethetőséggel (25 %), valamint a napló használatára vagy a kirakodási nyilatkozatra vonatkozó követelmények teljesítésére nem kötelezett halászhajókkal (8 %) voltak kapcsolatosak. Az ellenőrzési rendelet egyes címei szerinti feltételezett jogsértések száma a következő volt: 53 %-a a IV. cím (A halászat ellenőrzése), 41 %-a az V. cím (A forgalmazás ellenőrzése) és 6 %-a a III. cím (A vizekhez és az erőforrásokhoz való hozzáférés általános feltételei) alá tartozott.

2019-ben a Bizottság kezdeményezte a tagállamok szankcionálási rendszereivel foglalkozó tanulmány kidolgozását[24]. A cél a nemzeti szankcionálási rendszerek működésének alapos elemzése és értékelése volt, tekintettel a tagállamok által a 2015 és 2019 közötti jogsértések miatt alkalmazott szankciókra. A tanulmány szerint a tagállamokban a szükséges jogi keret jórészt elkészült, és az előző öt éves időszakhoz képest számos tagállam javította jogi keretét. Mindazonáltal a tanulmány azt is kiemelte, hogy egyes tagállamokban a pontrendszer végrehajtása késedelmet szenvedett vagy még nem volt működőképes, más végrehajtási hiányosságokkal együtt, mint például a szankcionálási folyamatra vonatkozó eljárások időtartama és a kiszabott szankciók szintje. Ezek a megállapítások azt mutatták, hogy bár a helyzet 2015–2019-ben javult a 2010–2014-es időszakhoz képest, többet kellett volna tenni az egyenlő versenyfeltételek, valamint az egyes tagállamokban alkalmazott szankciók hatékonyságának, visszatartó erejének és arányosságának biztosítása érdekében. A tanulmány megállapításai és más releváns adatok alapján a Bizottság 15 célzott, kötelezettségszegési eljárást megelőző párbeszédet indított az érintett tagállamokkal. Figyelembe kell venni a felülvizsgált ellenőrzési rendelet által bevezetett érdemi változásokat, amelyek 2026. január 10-től tovább erősítik és harmonizálják a tagállamok halászati bűncselekményekre vonatkozó végrehajtási és szankciórendszereit. Ezek a változtatások hozzá

[23] Egycélú és többcélú járőrhajók.

[24] Study on the sanctioning systems of the infringements of the Common Fisheries Policy (Tanulmány a közös halászati politika szabályainak megsértését büntető tagállami szankciórendszerekről).

fognak járulni a tagállami végrehajtás fennmaradó hiányosságainak kezeléséhez, többek között a minimális közigazgatási szankciók harmonizálása, a súlyos jogsértések jegyzékének bővítése és a parancsnokok pontrendszerére vonatkozó meglévő szabályok megerősítése révén.

2.6. Adatok és információk

A tagállamok rendszeresen jelentik a Bizottságnak a fogási és erőkifejtési adatokat. Ez lehetővé teszi a teljes kifogható mennyiségek és a kvótafelhasználás ellenőrzését. Az adatminőség biztosítása kulcsfontosságú eleme a tagállamok és a Bizottság arra irányuló munkájának, hogy javítsák a kvótaellenőrzést, és az adatok minőségét megfelelő adatellenőrzés és keresztellenőrzés révén biztosítsák. Ami az automatizált keresztellenőrzési és adatvalidálási rendszer létrehozására vonatkozó kötelezettséget illeti, 22 tagállamból 8 teljes mértékben végrehajtotta az automatikus ellenőrzéseket és keresztellenőrzéseket. A legtöbb tagállam még nem hajtotta végre teljes mértékben a halászati adatoknak az ellenőrzési rendelet 109. cikkében előírt automatikus validálását és keresztellenőrzését. Bár a legtöbbjük létrehozta a szükséges informatikai rendszereket, sokuk nem rendelkezik szisztematikus, dokumentált eljárásokkal az olyan anomáliák azonosítására és nyomon követésére, mint például a fogási dokumentáció eltérései és a valószínűtlen fogási adatok. A tagállamoknak 2027. január 10-ig meg kell hozniuk az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy megfeleljenek az (EU) 2025/2196 bizottsági végrehajtási rendelet 49–52. cikkében meghatározott egységes adatvalidálási és keresztellenőrzési feltételeknek. A manuális ellenőrzések mellett jelenleg három tagállam végez részben automatizált keresztellenőrzéseket, hét tagállam pedig még nem hozott létre automatizált keresztellenőrzési rendszereket.

Az adatcsere hatékonyságának és eredményességének javítása érdekében a Bizottság 2016-ban kötelező ütemtervet határozott meg a tagállamok számára a halászati adatok kezelésére vonatkozó UN/FLUX (United Nations Fisheries Language for Universal eXchange) szabvány bevezetésére. Az UN/FLUX szabványnak köszönhetően a regionális halászati gazdálkodási szervezetek és a világ országai első alkalommal használhatnak egységes, univerzális szabványt halfogási adataik gyűjtésének és terjesztésének automatizálására. A szabványt más ágazatok elektronikus adatcserére vonatkozó szabványaival is harmonizálták az UN/CEFACT (a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésével és az elektronikus üzletvitellel foglalkozó ENSZ-központ) szabványainak alkalmazásával, például az adók és az élelmiszerek nyomonkövethetősége tekintetében. A jelentéstételi időszakban a Bizottság intenzíven együttműködött a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy bevezessék az UN/FLUX alkalmazását. A Bizottságnál és mind a 23 érintett tagállamban működik már a FLUX szállítási réteg (FLUX TL) információcsere-rendszer. A halászati adatok cseréje minden esetben a DG MARE által működtetett központi adatcsere-platformon keresztül történik. Ez a platform arra is használható, hogy validált adatokat és tartalmakat küldjenek szabványos formátumban a Bizottságnak. Az UN/FLUX keretében mostantól valamennyi tagállam megosztja a Bizottsággal az összesített fogási adatokat, a hajók helyzetére vonatkozó adatokat és a flottaadatokat.

3. A Bizottság intézkedései

A jelentéstételi időszakban a Bizottság továbbra is központi szerepet játszott az uniós halászati ellenőrzési rendszer végrehajtásának támogatásában és felügyeletében. Ez magában foglalta a halászati adatok cseréjét lehetővé tevő struktúrák fenntartását, az átvilágítások és ellenőrzések elvégzését, a tagállamok iránymutatását, valamint szakértői csoportok összehívását az ellenőrzési szabályok technikai vonatkozásainak tisztázása érdekében. Ezek az intézkedések megerősítették az ellenőrzési rendelet végrehajtását, és hozzájárultak ahhoz, hogy Unió-szerte koherensebb és hatékonyabb ellenőrzési rendszer jöjjön létre.

3.1. Jogalkotás és szakpolitika-fejlesztés

A jelentéstételi időszak egyik jelentős fejleménye az Európai Parlament és a Tanács által elért politikai megállapodás volt, amely a 2024 januárja óta hatályos felülvizsgált halászati ellenőrzési rendelet elfogadásához vezetett. A felülvizsgálat választ ad az értékelések, átvilágítások és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk során azonosított, régóta fennálló kihívásokra, és tükrözi annak elismerését, hogy a hatékony ellenőrzés elengedhetetlen a fenntartható halászathoz, a tisztességes versenyhez és a fogyasztói bizalomhoz.

A felülvizsgálat az új tudományos és technológiai ismereteket is figyelembe veszi. A nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban növeli az Unió képességét a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére. A tagállamok közötti tisztességes verseny és a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód központi szerepet játszik a felülvizsgált rendszerben, amely összehangolja a közös halászati politika és az élelmiszerjog fogalommeghatározásait, és az ellenőrzési szabályokat a tevékenységek és hajók szélesebb körére terjeszti ki. A felülvizsgálat prioritásként kezeli az egyszerűsítést és az adminisztratív terhek csökkentését, nagyrészt a digitalizáció révén, öt év alatt fokozatosan.

Az új keret az ellenőrzés átfogó korszerűsítését vezeti be a hálótól a tányérig. A digitális adatszolgáltatás minden hajó esetében általánossá válik, az elektronikus halászati naplók, kirakodási nyilatkozatok és értékesítési bizonylatok pedig teljesebb körű és időszerűbb tájékoztatást nyújtanak. A hajók helyzetére vonatkozó adatokat valós időben továbbítják, és a digitális nyomonkövethetőség a teljes ellátási láncban alkalmazandó lesz, beleértve az importált termékeket is, hogy valamennyi halászati és akvakultúra-termék visszakövethető legyen a forrásáig. A rendszer kiterjeszti a nyomon követést a rekreációs célú és kisüzemi halászatra, és megköveteli az érzékeny fajok járulékos fogásainak jobb nyilvántartását. Ezenkívül megerősíti az életciklusuk végén lévő halászeszközök visszaszolgáltatására és bejelentésére vonatkozó szabályokat a tengeri hulladék csökkentése érdekében.

A 18 méter legnagyobb hosszt meghaladó, magas kockázatúnak minősített hajók esetében a kirakodási kötelezettség nyomon követése javítható az elektronikus távellenőrzésen keresztül, beleértve a zártláncú televíziót is. A végrehajtási keretet aktualizálták és egyszerűsítették a súlyos jogsértések egyértelműbb meghatározásával, egy harmonizáltabb és átláthatóbb pontrendszerrel, valamint a jogsértések jobb, a szisztematikus információmegosztást támogató nemzeti nyilvántartásaival. Ezek a változások együttesen következetesebb és kiszámíthatóbb végrehajtási környezetet teremtenek, valamint növelik a közös halászati politikába vetett bizalmat.

A felülvizsgálat a korábbi ellenőrzési rendelet REFIT-értékelésének megállapításaira is épít, amelyek rávilágítottak arra, hogy egyszerűbb és hatékonyabb szabályokra van szükség. Az egyszerűsítésre helyezett hangsúly ebben az új keretben is tükröződik. A Bizottság a másodlagos jogszabályok előkészítése során folytatta a REFIT-elvek alkalmazását, különös figyelmet fordítva az egyszerűsítésre, az arányosságra és a gyakorlati végrehajtásra. Számos technikai rendelkezést fokozatosan konszolidálnak és aktualizálnak végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok révén, ami várhatóan csökkenteni fogja a 2011. évi végrehajtási jogi aktus[25] meglévő cikkeinek és mellékleteinek számát, valamint egyértelműbb és operatívabb iránymutatást biztosít. A Bizottság minőségi jogalkotási programjával összhangban a felülvizsgálat csökkenti a szükségtelen adminisztratív terheket, digitális eszközökkel váltja fel a papíralapú folyamatokat, egyszerűsíti a jelentéstételi és nyomonkövethetőségi követelményeket, valamint a nagyobb jogbiztonság biztosítása érdekében pontosítja a fogalommeghatározásokat és az eljárásokat.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet elfogadásával a végrehajtás kerül a középpontba. A Bizottság végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok átfogó csomagját készíti elő, hogy biztosítsa az új szabályok 2024-ben, 2026-ban[26], 2027-ben és 2028-ban történő fokozatos alkalmazásához szükséges műszaki előírásokat. E jogi aktusok hatálya kiterjed többek között az elektronikus jelentéstételre, a digitális nyomonkövethetőségre, a kisebb hajók földrajzi helymeghatározási eszközeire, az elektronikus távellenőrzési rendszerekre, valamint a mérlegelési és mintavételi eljárásokra vonatkozó részletes követelményekre. A Bizottság széles körű konzultációkat indított a tagállamokkal és az érdekelt felekkel annak biztosítása érdekében, hogy a másodlagos jogszabályok működőképesek, arányosak és összhangban legyenek a kockázatalapú ellenőrzéssel.

A felülvizsgált jogszabály olyan korszerűbb, hatékonyabb és átláthatóbb ellenőrzési keretet biztosít, amely támogatja a fenntartható halászatot, a tisztességes versenyt és a tájékozott fogyasztókat. A Bizottság az elkövetkező években annak biztosítására fog összpontosítani, hogy az új rendszert Unió-szerte teljes mértékben és következetesen végrehajtsák annak érdekében, hogy a közös halászati politika célkitűzései a gyakorlatban is megvalósuljanak. Erőfeszítéseit az egyszerűsítés és az adminisztratív terhek csökkentése fogja vezérelni. A tagállamoknak is döntő szerepet kell játszaniuk a végrehajtásban, és teljes mértékben ki kell használniuk a felülvizsgált keret által biztosított számos átmeneti időszakot a végrehajtás saját szintjükön történő előkészítésére.

3.2. Adatok és információk

A 2020–2024-es időszakban a Bizottság továbbra is jelentős erőforrásokat fordított a szükséges informatikai infrastruktúra fenntartására annak érdekében, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára a halászati adatok UN/FLUX formátumban történő cseréjét. A FLUX TL szoftver

[25] A Bizottság 404/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. április 8.) a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról.

[26] C(2025)5784, C(2025)7501, C(2025)815, C(2025)2888.

technológiai érettsége elérte azt a szintet, ahol képes kezelni az adatcsere volumenét, és ez még tovább fog növekedni, mivel a felülvizsgált ellenőrzési rendelet értelmében a VMS-re és az elektronikus halászati naplóra vonatkozó jelentéstételi kötelezettségeket valamennyi hajóra kiterjesztik.

A Bizottság továbbra is végrehajtási dokumentumokra tett javaslatot olyan végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok formájában, amelyek részletes szabályokat tartalmaznak az EU-n belüli és a nemzetközi partnerekkel folytatott adatcserére vonatkozóan. Ezekről a dokumentumokról az elektronikus jelentéstételi rendszerrel és az adatkezeléssel foglalkozó szakértői csoport keretében egyeztetnek a tagállamokkal.

A Bizottság szabványosított formátumokat dolgozott ki a halászati engedélyekre és a vizsgálati jelentésekre vonatkozó adatok cseréjéhez. A halászati engedélyek tagállamok, harmadik felek és a Bizottság közötti cseréjére szolgáló LICENCE-rendszer 2020 decemberében kezdte meg működését. Fejlesztése továbbra is kiterjed a külső vizeken halászó flották valamennyi engedélyére. Jelenleg a tagállamok és a Bizottság közötti kommunikáció az ICCAT (az Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság) és a Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság kivételével minden engedély esetében teljes mértékben elektronikus. Norvégia, az Északnyugat-atlanti Halászati Szervezet és az NEAFC (Északkelet-atlanti Halászati Bizottság) esetében teljes mértékben elektronikus információcsere van érvényben a Bizottság és a harmadik felek között.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet már foglalkozott a rekreációs célú halászattal, amely korábban szabályozási vakfolt volt. Ezzel megszüntetett egy jelentős joghézagot a fogások bejelentése és a rekreációs célú halászat bizonyos állományokra gyakorolt hatásának megértése tekintetében. Az Európai Parlament kérésére a Bizottság 2019 novemberében kísérleti projektet indított „a farkassügér rekreációs fogásaira vonatkozó ellenőrzési rendszer” kidolgozása és tesztelése céljából[27]. Egy külső vállalkozó integrált informatikai eszközt fejlesztett ki, amely lehetővé teszi a hobbihorgászok számára, hogy a fogások regisztrálásával gyorsan tájékoztassák a nemzeti hatóságokat napi fogásaikról. A fogási adatok fogadására webalapú platformot fejlesztettek ki (RecFishing.eu), amelyet a kísérleti projekt sikerére tekintettel tovább bővítettek a felülvizsgált ellenőrzési rendeletben előírt, végponttól végpontig terjedő jelentéstételi megoldás alapjaként[28]. Az eredményeket a 2020. decemberi, a rekreációs célú halászat nyomon követésével és ellenőrzésével foglalkozó webináriumon mutatták be[29].

3.3. A Bizottság vizsgálati és nyomonkövetési tevékenységei

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy hatékony halászati ellenőrzési rendszerekkel rendelkezzenek. A Bizottság felelős az ellenőrzési rendelet és a közös halászati politika szabályainak tagállamok általi alkalmazásának felügyeletéért. A Bizottság átvilágításokat,

---

[27] Control scheme for recreational catches of sea bass (A farkassügér rekreációs fogásaira vonatkozó ellenőrzési rendszer).

[28] Ez a végponttól végpontig terjedő jelentéstételi megoldás, amelynek használatát 13 tagállam kérte, 2026. január 9-én lépett működésbe.

[29] https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/webinar-recreational-fisheries-monitoring-and-control-2020-12-04_en.

ellenőrzéseket és önálló vizsgálatokat végez, hogy ellenőrizze a tagállamok ellenőrző rendszereinek hatékonyságát és a közös halászati politika szabályainak a tagállamok általi betartását.

A jelentéstételi időszakban a Covid19-világjárvány jelentősen befolyásolta a Bizottság azon képességét, hogy átvilágításokat és vizsgálatokat végezzen. E kihívások ellenére mintegy 50 átvilágítást és vizsgálatot végzett, beleértve a folyamatban lévő cselekvési tervek nyomon követését is (lásd alább). Ebben az időszakban elsősorban a kirakodások mérlegelésére és a fogási jelentésekre összpontosítottak a nyolc balti-tengeri tagállamban, valamint Franciaországban, Spanyolországban, Írországban és Hollandiában. E tagállamok közül több esetében az átvilágítások és a vizsgálatok olyan súlyos hiányosságokat tártak fel, amelyek a fogások jelentős mértékű téves bejelentéséhez vezethetnek, és ezáltal hozzájárulhatnak a túlhalászáshoz. A hiányosságok kezelését célzó korrekciós intézkedések megállapítása érdekében prioritást élvezett az ezekkel a tagállamokkal való együttműködés. Számos átvilágításra került sor a Földközi-tenger nyugati térségére vonatkozó többéves terv olaszországi, spanyolországi és franciaországi végrehajtásának, valamint a kirakodási kötelezettség spanyolországi, franciaországi, belgiumi, írországi és hollandiai teljesítésének értékelése céljából is.

Sok esetben a tagállamok a kétoldalú információcserék keretében sikeresen foglalkoztak az átvilágítások és ellenőrzések megállapításaival.

2020 és 2024 között a Bizottság 37 kötelezettségszegési eljárást megelőző párbeszédet indított 21 tagállammal a halászati ellenőrzésről, amelyek mindegyike lezárult. A 2019-ben indított négy, kötelezettségszegési eljárást megelőző párbeszéd még folyamatban volt a jelentéstételi időszak végén.

Amennyiben a Bizottság olyan hiányosságokat tár fel a tagállamok ellenőrző rendszereiben, amelyek felszámolása több erőfeszítést és időt igényel a tagállamok részéről, cselekvési terveket dolgozhat ki az érintett tagállamokkal együtt. 2020 és 2024 között a Bizottság három új cselekvési tervet dolgozott ki, így a folyamatban lévő cselekvési tervek teljes száma tizenötre nőtt. Fő célkitűzéseik a fogásnyilvántartási rendszerben azonosított hiányosságok kezelése, a szankciórendszerek javítása, a kockázatkezelési folyamat javítása, valamint az adatvalidálási és nyomonkövetési rendszerek megerősítése.

Végezetül, a Bizottság a 2020–2024-es időszakban tíz, tagállamok elleni kötelezettségszegési eljárást indított a halászati ellenőrzéssel kapcsolatban. Ezek az eljárások a következőkre vonatkoztak: i. a kékúszójútonhal-halászatban részt vevő halgazdaságok ellenőrzése[30]; ii. a kirakodási kötelezettség ellenőrzésére és végrehajtására vonatkozó kötelezettségeknek való megfelelés[31]; iii. a külső vizeken halászó flottákra vonatkozó uniós jogszabályoknak való megfelelés[32]; iv. a fogások mérlegelésére és nyilvántartására vonatkozó uniós jogszabályok betartása[33]; valamint v. a mérlegelésre, a fogások nyilvántartására, a szállításra és a

30 Horvátország és Málta.

31 Hollandia, Írország, Belgium, Franciaország, Spanyolország.

32 Franciaország.

33 Hollandia.

nyomonkövethetőségre vonatkozó uniós jog betartása[34]. Ezen eljárások közül kilencet lezártak, egy pedig még folyamatban volt a jelentéstételi időszak végén[35]. Egy 2014-ben indított, a mérlegelésre és a fogások bejelentésére vonatkozó egyes rendelkezéseknek való megfeleléssel kapcsolatos kötelezettségszegési eljárást lezártak[36]. A súlyos jogsértésekre vonatkozó pontrendszerrel kapcsolatos kötelezettségszegési eljárást is lezárták[37].

4. Halászati ellenőrzés, valamint a közös halászati politika és az ETHA/ETHAA végrehajtása

Az ellenőrzési rendelet a közös halászati politika végrehajtásának egyik fő pillére, különösen mivel meghatározza a fogások bejelentésére vonatkozó szabályokat. Ezek a szabályok elengedhetetlenek az évente elfogadott fogási korlátok betartásának ellenőrzéséhez. 2024-ben a Bizottság új informatikai rendszert vezetett be az összesített fogási és erőkifejtési jelentéstételre, fejlesztve a fogási korlátok nyomon követésére és a nemzetközi megállapodások szerinti jelentéstételre vonatkozó kapacitásait. Bár az időszak alatt javult a tagállami jelentések időszerűsége és teljessége, ezen a területen továbbra is vannak tartós hiányosságok. Az időben történő és pontos jelentéstétel hiánya akadályozza a kvótafelhasználás nyomon követését, valamint az áthelyezések és a levonások működését.

Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA) felhasználása döntő fontosságú volt számos tagállam halászati ellenőrzési erőfeszítéseinek támogatásában, ami az ETHA-t és az ETHAA-t az uniós halászati ellenőrzési keret alapvető pillérévé tette. Az ETHA keretében a tagállamok a 2014–2023-as időszakban 418 millió EUR összegű, az ETHA-ból támogatható kiadást jelentettek be ellenőrzési és végrehajtási műveletekre[38]. A beruházások számos fajtája közül a három legfontosabb a következő volt: i. beszerzés, üzembe helyezés és technológiafejlesztés (95 millió EUR); ii. egyéb ellenőrzési eszközök beszerzése (87 millió EUR); valamint iii. működési költségek (82 millió EUR). Ez a három beruházástípus együttesen az ellenőrzéshez és végrehajtáshoz kapcsolódó összes ETHA-támogatásra jogosult kiadás mintegy 63 %-át tette ki.

Az ETHAA keretében a tagállamok 479 millió EUR-t jelentettek be az SO1.4. egyedi célkitűzés (a hatékony halászati ellenőrzésnek és végrehajtásnak – a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelmet is beleértve –, valamint a tudásalapú döntéshozatal számára megbízható adatok rendelkezésre állásának az előmozdítás) „Ellenőrzés és végrehajtás” beavatkozástípusára irányuló programokban. 2024 végén az „Ellenőrzés és végrehajtás” beavatkozástípus keretében a tagállamok 118 millió EUR összegű ETHAA-támogatásról (a kedvezményezettek felé lekötött összegek), valamint 26 millió EUR összegű, ETHAA-ból támogatható kiadásról számoltak be. A 118 millió EUR összegű ETHAA-támogatásból 99,2 millió EUR-t, azaz 84 %-ot az „Ellenőrzés és végrehajtás (állami)”

[34] Belgium.

[35] Hollandia.

[36] Dánia.

[37] Írország.

[38] Az ETHA-finanszírozás a 2014 és 2020 közötti időszakra terjedt ki, de bizonyos kiadások túlmutattak azon. Az ETHAA-finanszírozás 2021-ben kezdődött. A 2020–2024-es időszak kiadásait nem lehet elkülöníteni.

műveletttípus keretében jelentettek be. A további műveletttípusok a következők voltak: együttműködés (8,7 millió EUR), ellenőrzések (3,9 millió EUR), IT – szoftverek (3,1 millió EUR), ellenőrzés és végrehajtás (magán), rendezvények, irányítás, IT-fejlesztés és -karbantartás, tudásmegosztás és megfigyeléskoordináció.

5. A tagállamokkal, az EFCA-val és a nem uniós partnerekkel nemzetközi fórumokon folytatott koordináció

A halászati ellenőrzési rendszer hatékony és eredményes alkalmazásához a tagállamok, a Bizottság és az EFCA közötti folyamatos kapcsolatra és együttműködésre van szükség. Ezenkívül nemzetközi együttműködésre is szükség van a nem uniós országokkal és a regionális halászati gazdálkodási szervezetekkel.

A Bizottság a halászati ellenőrzéssel foglalkozó szakértői csoport keretében rendszeresen megvitatja az ellenőrzési rendelet végrehajtását a tagállamokkal és az EFCA-val. A végrehajtással kapcsolatos kérdések megtárgyalására a megfeleléssel foglalkozó szakértői csoport keretében, az informatikai fejlesztések és azok megvalósításának megbeszélésére az elektronikus jelentéstételi rendszerrel és az adatkezeléssel foglalkozó szakértői csoport keretében kerül sor.

Uniós szinten a Bizottság és az EFCA szorosan együttműködik a halászati ellenőrzési rendszer hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében, információkat és adatokat cserélnek, valamint részt vesznek a különböző halászati ellenőrzési találkozókon. A Bizottság különösen a következőkben vett részt: i. adott esetben a regionális ellenőrzési szakértői csoportok és tanácsadó testületek által szervezett tevékenységek; ii. az EFCA által a közös alkalmazási tervek végrehajtása érdekében szervezett tevékenységek; valamint iii. az elektronikus vizsgálati és felügyeleti jelentésekkel foglalkozó EFCA-munkacsoport.

Az EU az óceánpolitikai irányítás globális vezetőjeként és a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem élharcosaként tevékenyen hozzájárul a jobb óceánpolitikai irányításhoz, beleértve az ellenőrzési intézkedéseket is. A nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrenddel[39] összhangban a Bizottság szorosan együttműködött partnereivel a világ minden tájáról, például regionális halászati gazdálkodási szervezetekkel[40] és nemzetközi szervezetekkel[41]. Emellett két- és többoldalú együttműködést folytatott a szomszédságában lévő nem uniós part menti országokkal (például az Egyesült Királysággal), az EU-val halászati megállapodások[42] keretében együttműködő országokkal, valamint a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatról szóló párbeszédekben részt vevő nem uniós országokkal a következők[43], érdekében: i. az egyenlő versenyfeltételek javítása a halászati ellenőrzés terén; ii. a halászati előírásoknak való megfelelés biztosítása; iii. a

[39] A menetrend 7. intézkedése a következőre szólít fel: „A jogellenes halászat elleni küzdelem és az óceánban található élelmiszerforrásokkal való fenntartható gazdálkodás erősítése világszerte”: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/international-ocean-governance_hu.

[40] Regionális halászati gazdálkodási szervezetek.

[41] Nemzetközi megállapodások.

[42] Fenntartható halászati partnerségi megállapodások.

[43] Illegális halászat.

legújabb halászati ellenőrzési és adatcsere-szabványok alkalmazása[44]; valamint iv. a meg nem felelés megfelelő nyomon követése.

6. Következtetés

Az ellenőrzési rendelet végrehajtása és értékelése rávilágított arra, hogy a halászati ellenőrzés létfontosságú szerepet játszik a közös halászati politika célkitűzéseinek elérésében. A legutóbbi jelentéstételi időszakban előrelépés történt a halászati ellenőrzési rendszer korszerűsítése terén az alaprendelet jelentős felülvizsgálata révén, amely megerősíti a megfelelést és továbbra is támogatja a fenntartható halászatot. Az informatikai infrastruktúra fejlesztésére, az átvilágítások elvégzésére és a szakértői iránymutatás nyújtására irányuló bizottsági erőfeszítések segítették a tagállamokat az ellenőrzési rendelet hatékonyabb végrehajtásában. Ezek a kezdeményezések javították az adatcserét és az állományvédelmi intézkedések végrehajtását, valamint egyszerűsítették a kvótaátadás folyamatát, ami nagyobb átláthatósághoz és hatékonysághoz vezetett.

Az új megfigyelési technológiák, például a drónok és a kifinomult elektronikus jelentéstételi rendszerek szélesebb körű használata fokozta a halászati ellenőrzések és a halászat nyomon követésének hatékonyságát, ezzel hozzájárulva a jobb megfeleléshez és a fenntarthatóbb halászati gyakorlatokhoz. A tagállamok forrásokat különítettek el a jelentéstételi és ellenőrzési képességek javítására is, és jelentősen nőtt a tengeren töltött járőrnapok száma – annak ellenére, hogy a jelentéstételi időszakába esett a Covid19-világjárvány –, valamint a megfigyelő légi járművek operatív használata.

Számos hiányosság és kihívás azonban továbbra is fennáll, amelyek folyamatos figyelmet igényelnek a tagállamok részéről. A tartós problémák közé tartoznak a mérlegelés és a fogások nyilvántartásának hiányosságai, a kirakodási kötelezettség elektronikus távellenőrzési rendszer használata nélküli ellenőrzésének és érvényesítésének nehézségei, valamint a megbízhatatlan papíralapú rendszerektől való függőség. A gazdasági szereplők közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása és a végrehajtási rendelkezések javítása érdekében kezelni kell továbbá az adathitelesítési és -nyomonkövetési rendszerek hiányosságait, valamint a jogsértések esetén alkalmazott szankciókat.

E kihívások kezelése érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a halászati ellenőrzési rendszereket megerősítő korrekciós intézkedések végrehajtása érdekében. A Bizottság cselekvési tervei a folyamatban lévő átvilágításokkal és vizsgálatokkal együtt keretet biztosítanak e fejlesztésekhez. A mérlegelésre, a fogások nyilvántartására, a szállításra és a nyomonkövethetőségre vonatkozó uniós jogszabályoknak való megfelelés biztosítása elengedhetetlen a halászat hosszú távú fenntarthatóságához.

A jövőre nézve a felülvizsgált halászati ellenőrzési jogszabályok végrehajtása elengedhetetlen lesz ahhoz, hogy az EU megfeleljen ezeknek a kihívásoknak, többek között a digitális eszközök fokozottabb alkalmazása révén, amely egyszerűsíti a tagállamok és a szereplők tevékenységét, valamint enyhíti a kapcsolódó adminisztratív terheket. Döntő fontosságú a végrehajtási rendelkezések megerősítése, a halászati adatok minőségének és megosztásának biztosítása, valamint a más szakpolitikákkal való szinergiák elérése. Az elektronikus távellenőrzési

[44] Az uniós erőfeszítéseknek köszönhetően a NEAFC 2018 novemberében elfogadta az adatcserére vonatkozó FLUX-szabványt. A Bizottság különböző kétoldalú fórumokon is tárgyalásokat kezdett az ENSZ/FLUX szabvány bevezetéséről, többek között Norvégiával és a Feröer szigetekkel.

rendszer jövőbeli telepítése azt is lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára, hogy azonosítsák az illegális visszadobásokat és kezeljék a meg nem felelés eseteit. Ezen intézkedések révén az EU arra törekszik, hogy továbbra is vezető szerepet játsszon a globális óceánpolitikai irányításban, miközben előmozdítja a fenntartható halászat jövőjéhez szükséges ökológiai átalakulást.

A felülvizsgált ellenőrzési rendelet új fejezetet nyitott az uniós szintű halászati ellenőrzésben. Biztosítja, hogy minden halászra – minden tengermedencében – ugyanazok a szabályok vonatkozzanak. Védi a becsületes piaci szereplőket, és megerősíti a tagállamok közötti együttműködést és bizalmat. A tagállamok és a gazdasági szereplők adminisztratív terheinek enyhítése érdekében általánosan érvényre juttatja a technológiát. Az elkövetkező évek döntő fontosságúak lesznek a végrehajtás szempontjából a Bizottság által elfogadandó másodlagos jogszabályok, a tagállamok általi végrehajtás, valamint a tengermedencékre és a halászatra kiterjedő végrehajtás tekintetében. E tekintetben a tagállamok részéről folyamatos politikai elkötelezettségre és technikai szerepvállalásra lesz szükség. Ezek az erőfeszítések döntő jelentőségűek lesznek az ellenőrzési rendelet felülvizsgálatának sikeréhez, valamint annak biztosításához, hogy a társjogalkotók által kitűzött célok – különösen a halászati ellenőrzés megerősítése és a digitális eszközök alkalmazásával történő egyszerűsítés terén – megvalósuljanak. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy továbbra is átláthatóan és a tagállamokkal együttműködve dolgozzon az ellenőrzési rendelet végrehajtásán.